

Ladislav BERAN

Přijď třeba v devět

Valentin Dobromysl bydlel u Nového mostu za jatkami, ve čtvrti, kde se říkávalo Na potokách. Byl tedy od narození „Potočák“. Vyučil se dámským kadeřníkem a tohle voňavé řemeslo sice nedělal dlouho, ale ovládal ho dokonale. Ve svých skoro pětatřiceti letech vedl ještě bláznivý život svobodného mládence a nikdy si nedělal hlavu s tím, co bude mít nového na sebe, kde se vyspí a s kým, co bude mít třeba v neděli k obědu, nebo kde bude slavit zrovna tyhle Vánoce. Svým způsobem byl šťastný člověk. Byl fatalista. Věřil na osud a často z něho vypadávala moudra, neboť rád používal různých příměřů. Po pravdě řečeno, vždycky je uměl zasadit do té správné situace. Jednou jsem na něho náhodou narazil na starém mostě. Byl jsem docela rád, že ho po dlouhé době opět vidím. Valentin patřil k lidem, které člověk rád potkává. Seděl na kamenném zábradlí, nohy spuštěné na řeku a díval se do slunce. Lidé ho raději obcházeli dost velkým obloukem. Jedna starší dáma, která jej minula, se otrásla hrůzou při pomyšlení, co by se asi stalo, kdyby spadl dolů. On stejně jako já věděl, že nic. Dole byla totiž slušná, skoro třímetrová hloubka a oba jsme si v těchto místech jako malí kluci nejednou skočili. A bylo léto. Valentin měl na sobě jen předlouhé vojenské trenýrky až po kolena a vytahané bílé tílko, na kterém měl dvěma spínacími špendlíky připevněnou titulní stránku Čs. Vojáka. Byl na ní tank T-54 a Valentin-nevoják, známý recesista, se rozhodl, že jej tady veřejně utopí. Takový to byl hrdina.

V té době jsem v sobě nosil takový divný pocit a ne a ne se jej zbavit. Valentin byl člověk, který byl ochoten si ho ode mne nejméně půl vzít, a tak jsem toho využil a vykecal jsem se mu. Jako u zповědi. Pozorně mě vyslechl a rozesmál se, až se zajíkal. Kolemjdoucí čím dál tím víc zvětšovali oblouk, kterým nás obcházeli. Pak ale zvažněl.

„Nějakej chytřej mužskej kdyši řekl, ale mohla to bejt i chytrá ženská, že když se dva lidi předem nedomluví, tak se nedomluví nikdy. Zkrátka, když tě někdo strčí do hnoje, nemusí bejt tvůj nepřítel, když tě z něj někdo vytáhne, nemusí bejt ještě tvůj přítel,“ zafilozofoval si a znovu se rozesmál. Pak se zarazil.

„Důležitý je, alespoň pro mě jo, aby člověk sám před sebou neztratil nikdy glanc. Jakmile o tuhle poslední vymoženost přijdeš, pak je to s tebou definitivně v prdeli.“

Nadzvedl se malinko na rukou, přesně tak, jak jsme to dělávali kdysi, když jsme se chtěli přesvědčit, jestli pod mostem náhodou neprojíždějí rybáři nebo vodáci, a zavřel oči. Pod mostním obloukem bylo ticho. Obvyklá ozvěna houkajících rybářů či halekajících vodáků nepřicházela. Dole bylo volno.

„Myslíš, že já nemám občas takovej divnej pocit, že vyšlapávám schody, který nikde nekončí? Proto jsem se taky nikdy neoženil a už to asi neudělám. Můžeš tomu klidně říkat zbabělost, ale já moc dobře vím, že takhle lidem, který mám rád a kterých si vážím, udělám jenom dobře,“ dal mi šalamounské rozhrěšení a skočil.

Čeho jsem si na Valentinovi nejvíc vážil bylo to, že ať byla doba jakákoliv, nepodlehla inflaci názorů. Zvláště pokud šlo o ženy. Měla-li žena či dívka velký zadek a k tomu samozřejmě přiměřená „napajedla“, jeho velice oblíbený a často používaný výraz, byl v sedmém nebi. Byl najednou plný poezie a na krátký čas se z něho stával dokonce básník. Pár svých básní, spíš lidových říkánků, většinou oslavných na počest dámy, která mu právě dala své srdce nebo jen postel, mi dal k nahlédnutí. Nedovedu posoudit jejich uměleckou kvalitu, ale myslím, že některé nebyly špatné. Měly myšlenku a nedal se jim upřít rým. Byly jeho. Vyjadřovaly jeho pocity a pravý stav věci. Někdy až příliš naturalisticky. Snad proto byl Valentin pro mnohé nenapravitelný starý sprostáček. Velice rád používal metafory lásky a nazýval věci pravými jmény. Tvrdil o sobě, že je písecký Mácha a neměl rád hubené ženy. Říkal o nich, že ho nutí k soucitu. Nikdy mi to však pořádně nevysvětlil.

„Pro mě musí mít ženská mánesovský tvary. To je pro mě skutečně to pravý ořechový!“ vyznával se za svých lásek chlapům v hospodě Na Flekačkách, u dlouhého stolu hned u dveří, vedoucích do kuchyně. Sem zacházel, když splnil v Hůrkách svoji dřevorubeckou normu. Chlapi mu tu říkali Tino Bludník. Mnohdy mu stačilo málo. Vypil svých pět šest piv a svým kamarádům se pak ztrácel dole ve městě, kde bloudil až do ranního kuropeční. Říkával tomu nebezpečná romantika. Jednou se mi svěřil, že když se do toho dá, bojí se pak vystřízlivět. Když se z toho všeho vyspí, třeba jen na tvrdé lavici v maringotce, je zase Valentin – dřevorubec jedna báseň. K téhle chlapské práci přišel doslova náhodou. Jedny Vánoce sháněl stromek až na poslední chvíli a nohy ho nějak zanesly až sem, Na Flekačky mezi partu lesáků. Slovo dalo slovo a za pár měsíců vyměnil lis v Harmonice, který pamatoval obě světové války, za úplně novou husqarnu. Pokřtil ji šampaňským a dal jí jméno Máňa. Hned druhý den mu ji někdo ukradl z maringotky U Honzíčka, kde dělali probírku. Druhou Máňu si už hlídal jako oko v hlavě a nedal bez ní ani ránu. I když tu první stále někde hledal.

V té době jsme se také spolu vídali častěji. Pátrali jsme spolu po jeho první Máně protože podle jeho slov určitě nebyla daleko. Taky jsem chtěl konečně něco udělat pro svoji fyzickou kondici, a tak jsem to občas zkoušel na lesní stezce zdraví na Americe. Právě v těchto místech proháněl Valentin svoji druhou Máňu. Každý den se tady pral s Tiphographusem. Tenhle latinský výraz vyslovoval Valentin velice často. Patřil lýkožroutu smrkovému, který svým způsobem budil u lesáků obdiv, ale i respekt. Po velké vichřici, která se přehnala nad Pískem, byly všude v lesích velké polomy a v těch měl tenhle malý brouk ideální podmínky ke svému rozmnožení. Ale stál mu v cestě Valentin s Máňou. A to nebylo tak málo.

Párkrát jsem se při tom svém pátrání a sportování dostal až na Flekačky, do hospody, kde měl Tino Bludník svůj půllitr a hlubokou misku z hnědého vitralu na dršťkovou polévku. Přiznám se, že jsem mu ten jeho zdravý apetit často záviděl. Než se pustil do jídla, zblízka nasál, jako by chtěl vychutnat vůni papriky, majoránky a česneku, a do ruky si vzal ne jeden, ani dva, ale hned tři rohlíky, které střídavě ukusoval.

Právě v té době se básník Valentin opět znovu zamiloval. Přišlo to určitě náhle a byl jsem skoro u toho. Jednoho dne k ránu, když jsem se vrátil z nočního výjezdu a snažil se co nejrychleji dohnat ztracený spánek, mě v telefonu probudil jeho vzrušený hlas.

„Tady Valentin. Poslouchej, poldo, mám novou babu. Jmenuje se Hedvika, je pletačkou a dělá v Jitexu. A má ti...“ snažil se mi vylíčit přednosti svého nového objevu, když jsem mu skočil do řeči.

„Já vím. A je přímo nemravně krásná a ...“

„To je. Ale jak to víš?“ podivil se a bylo vidět, že je mým zjištěním tak trochu zaskočený.

„Policejní intuice. Jinak bys mi taky nevolal. Nebo snad jo?“

„To ne. A to je všechno, co mi k tomu řekneš?“ vyjel na mne do telefonu, neboť se mu to asi zdálo být málo.

„V tuhle dobu mě nějak nic kloudnýho nenapadá. Právě před chvílí jsem totiž teprve usnul,“ bránil jsem se ospale, ale Valentin mě jen tak nepustil.

„Milovali jsme se spolu v parku za Palackým. A u Heyduka jsem jí narval náruč kytek. Dobrý, ne?“

„Konečně tě zavřou a já budu mít pokoj a nebude mě nikdo budit,“ odpověděl jsem mu a vycítil jsem z jeho hlasu, že ho ta nová láska tentokrát asi pěkně zasáhla.

„Ty v sobě toho poldu opravdu nezapřeš,“ neodpustil si.

„Já ho taky nikde nezapírám. Tak tedy povídej,“ vzdal jsem spaní a ztišil jsem alespoň hlasitost telefonu, neboť Valentinův baryton mi doslova bušil do ucha.

„Složil jsem pro ni báseň. Teda, má ještě mouchy, ale to já časem spravím.“

„Předpokládám, že to není Svatební košile.“

„Ne, je krátká. Opravdu,“ ožil a v telefonu jsem uslyšel šustění papíru.

„Valentine, proboha, teď ne. Znáš tvůj rým a literární potenci a nemusel bych už vůbec zabrat. Zastav se odpoledne v práci. Dáme si kafe a uděláme si literární dýchánek,“ snažil jsem se ho navnadit, ale vyloženě jsem ho tím zklamal.

„Budeš holt druhej,“ ozvalo se studeně na druhé straně a telefon byl rázem hluchý.

Položil jsem sluchátko a pak mě to zamrzelo. Stejně už jsem pořádně neusnul. Převaloval jsem se v posteli a v krátkém snu jsem zachraňoval Valentina před svými kolegy v uniformě. Honili ho po parku. A on přitom ztrácel oranžové kytky, které zůstávaly na kamenné dlažbě v parku poházené jako při Božím těle.

Ten den pro mne nezačal vůbec dobře. Kolega z kanceláře onemocněl, takže jsem si místo něj vzal další výjezd a celý den jsem se prakticky nezastavil. Písecká galérka se zkrátka v noci činila. Někdy to tak bývá. Kolem šesté večer, krátce nato, co jsem se vrátil domů, jsem jel na výjezd znovu. Nebylo to daleko. Bylo to do míst, která jsem důvěrně znal ze svých fyzických testů na lesní stezce zdraví. Už když jsem vyjížděl ze dvora, měl jsem v sobě takovou ošklivou předtuchu. Usadila se, můra, ve mně a ne a ne se jí cestou zbavit. Když jsem přijel na místo, byla to bohužel už jistota.

„Jeden chlap je v nemocnici na Áru, tenhle tady zůstal,“ oznamoval mi praporčík z obvodního oddělení, který mi případ na místě předával. „Je to tu ale nějaký zamotaný. Jedna motorová pila a dva pořezaný,“ ukázal na vzdálené místo k popadaným stromům, kde si podle něho měl ten, co byl na tom relativně dobře, dělat tzv. samovýrobu dřeva.

„Za chvíli tu budou pohřebáci. Doktor už tady byl. Konstatoval celkové vykrvácení,“ sklapl desky a ukázal na kapotu služebního vozidla, kde byly vyloženy všechny věci toho druhého.

Nemusel nic říkat. Bezpečně jsem poznal zahnutou hliníkovou lžici, kožený pytlík na tabák a peníze a světle zelený malý notýsek, který byl prosáklý krví.

„Jo, málem bych zapomněl. Možná, že to nebylo tak, jak říkám, ale mám takový dojem, že ti dva se tady prali asi o pilu. Je kradená. Je na ní nápis Máňa a souhlasí i výrobní číslo,“ rozloučil se se mnou praporčík a zanechal mě na místě s Valentinem, k němuž se mi v tu chvíli vůbec nechtělo. Začal jsem listovat v hubeném notýsku, kde bylo opravdu všelicos. Od zpracovaných plnometrů dřeva, telefonních čísel a adres většinou bývalých lásek mého kamaráda Valentina. A taky básně píseckého Máchy Tino Bludníka, z nichž jsem některé znal díky Valentinově pozornosti téměř nazpaměť.

Náhle mě zaujal na zemi pohozený papírový sáček. Byl cítit uzeninou a byl celý popsaný. Držel jsem v ruce rukopis poslední Valentinovy básně, kterou mi nestačil ráno přečíst do telefonu. Usedl jsem na poražený strom částečně napadený Tiphographusem a udělal jsem si zde poslední Valentinův podvečerní literární dýchánek. Sám nevím proč, ale četl jsem nahlas. Kupodivu nikdo z mých přítomných kolegů neprotestoval.

„Tino Bludník: Přijď třeba v devět.

Sedím tu u řeky, / nademnou podemnou most. / Těším se na naše úlety, začínám trpět, mám ho jak kost. // Čekám tu sklesle, není to fór, / do uší rve se mi / po řece Otavě za vorem vor. // Vzpomínám na park, myslím i na sochy, / myslím i na to, zda máš modrý punčochy. // Je mi tu příjemně, / pláž plná oblázků, / proč nemám u tebe dnes nárok na lásku? // Poslouchám řeku / a čumím do vody, / dočkám se hergot i já v sexu svobody? // Pletu si na tebe vrbovou pomlázku / a sním s malým brekem o modrým podvazku. // Náhle mi za zády / zas něco zapělo, / napnu se, naslouchám / a těším se na tělo. // Na tvá bílá prsa, / hedvábný klín, / že chci se dnes milovat / bezpečně vím. // Čekám tu na tebe, / ty pořád nejdeš, / vůbec se nezlobím, / přijď třeba i v devět. // Po řece Otavě za vorem vor, / zpívám tu o tobě a není to fór. // Moc mi to neladí, / ale je mi tu hezky. / Nejsem tu zbytečně – peru si kecky.“//